

АНАЛІЗ УМОВИ МАРШАЛА-ЛЕРНЕРА У ЗОВНІШНІЙ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Тюпа Д.І., Тюпа І.В.

*Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

В роботі розглянуто питання умови Маршала-Лернера яка описує ситуацію, що склалася в економіці України, коли у разі знецінення національної валюти відбувається зростання вартості імпорту, а напрям зміни платіжного балансу не визначений. Знецінення національної валюти буде поліпшувати платіжний баланс України, якщо сума цінової еластичності попиту експорту та імпорту по абсолютній величині буде більше одиниці. Умова дійсна також і для іноземної валюти. Невизначеність зміни умов торгівлі полягає у неможливості оцінити вплив знецінення національної валюти як на експорт так і на імпорт, і на платіжний баланс країни. При нормальній ціновій еластичності пропозиції та попиту на ринку буде підвищення цін. Виражена в національній валюті ціна імпортного товару P_M зростає в будь-якому випадку, оскільки пропозиція на імпортні товари є повністю еластичною, а попит ні. Підвищення цін на імпорт при певній ціновій еластичності пропозиції відбувається тим більше, чим меншою є цінова еластичність попиту, тому умови торгівлі в ході знецінення національної валюти можуть поліпшуватися, залишатися постійними або погіршуватися. Але ми можемо очікувати на імпортному ринку при будь якій величині цінової еластичності попиту і пропозиції, наступні зміни умови торгівлі при знеціненні національної валюти:

$$\frac{dq}{dw} = \frac{q}{w} \times \frac{n_E \cdot n_M - a_E \cdot a_M}{(a_E - n_E) \cdot (a_M - n_M)} \leq 0,$$

де n_E та n_M – цінова еластичність попиту на експорт та імпорт; a_E та a_M – цінова еластичність пропозиції експорту та імпорту; q – умови торгівлі; w – валютний курс.

Умова торгівлі визначається за формулою:

$$q = \frac{P_E}{w \cdot P_M^*} = \frac{P_E}{P_M} = \frac{P_E^*}{P_M^*},$$

де P_E , P_M – ціна експорту та імпорту в національній валюті; P_E^* , P_M^* – ціна експорту та імпорту в іноземній валюті.

Умови торгівлі поліпшуються при знеціненні національної валюти, коли виконується наступна умова: $\frac{dq}{dw} > 0$, коли $n_E n_M > a_E a_M$.

Поліпшення умов торгівлі тим виразніше, чим більше абсолютна величина цінової еластичності попиту експорту та імпорту, і чим менша цінова еластичність пропозиції експорту та імпорту.

1. Основні характеристики, показники і умови зовнішньої торгівлі України: Монографія / І.І. Пузанов, В.С. Михайлов, Т.М. Пузанова, В.М. Харлім; під наук. ред. І.І. Пузанова; ДАСОА Держкомстат України.-К.: ІВЦ АЛКОН НАН України, 2008. – 384 с.